

ИЗВЕШТАЈ

Др Андрија Шоћ је рођен 17.3.1983. године у Београду. Студије филозофије на Филозофском факултету у Београду, завршио је 2007. године са просечном оценом 9,41. Године 2008. на истом одељењу је уписао докторске студије које је завршио са просечном оценом 10. Докторску дисертацију, „Спинозизам и савремене теорије о односу духа и тела“, коју је израдио код ментора проф. др Милоша Арсенијевића, успешно је одбранио 2014. године. Од 2009. до данас, Шоћ држи вежбе из предмета „Историја филозофије 3а“ и „Историја филозофије 3б“ на Одељењу за филозофију. Између 2012. и 2014. године држао је и вежбе из предмета „Ранохришћанска и средњовековна филозофија“. За свој ангажман у настави, Шоћ је од студената увек добијао високе оцене — од 4.53 до 5.00.

Од 2008. до 2011, Шоћ је био стипендиста Министарства за науку и технолошки развој. У звање истраживача-сарадника изабран је 2011. године на Институту за филозофију, и поновно изабран 2014. Др Андрија Шоћ тренутно ради на пројекту „Логичко-епистемолошки основи науке и метафизике“ који реализује Институт за филозофију а финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Пре тога, Шоћ је био ангажован на пројекту „Експланаторни јаз у филозофији и науци“.

Др Андрија Шоћ је учествовао на више међународних школа. Током 2008. и 2009. године, похађао је курсеве „Mind, World and Action“ који су одржавани у Интер-универзитетском центру у Дуборовнику, и том приликом одржао излагања под насловом „Spinozistic Theory of Mind-Body Relation“ (2008) и „Rationality and Social Choice“ (2009). Године 2012, у Констанцу, учествовао је у радионици „A Passion for Reason – Workshop with Paul Guyer“, посвећеној Кантовој филозофији.

Др Шоћ је учествовао и на више међународних конференција: *Kant and the British Idealism* у Халу (Велика Британија), 2012; „Kant und der Deutsche Idealismus“ у Бечу 2013; *Philosophies of Philosophy* и *Philosophical Revolutions* у Даблину 2013; *Pictures, Parables, Paradoxes* у Будимпешти 2014; *Hegel Congress* у Бечу 2014; *Kant Congress* у Бечу 2015.

Ове године ће излагати на конференцији *Political Realism and Practical Morality: Historical and Theoretical Perspectives* у Будимпешти.

На већини конференција, Андрија Шоћ је имао излагања: „Locke's Anticipation of Idealism“ (Хал), „Post-kantian Criticism of Thing-in-itself“ (Беч), „Beyond Analytic/Continental Gap: The Converging Methods in the History of Philosophy“ (Даблин), „Kant, Hegel and the Absolute“ (Hegel Congress), „Kantian Phenomenology of Aesthetic Experience“ (Kant Congress).

Објавио више радова у домаћим часописима, и један у међународном зборнику радова.

Библиографија радова које је кандидат објавио

(M10): M14 = 5

1) „Kantian Phenomenology of Aesthetic Experience“, у Andras Benedek и Kristof Nyiri (ур.), *Beyond Words: Pictures, Parables, Paradoxes*, Frankfurt/M: Peter Lang Verlag, 2015, 217-222.

(M20): M24 = 3

2) „Спор око статуса Божијих атрибута у средњовековној јеврејској филозофији“. *Theoria* 58(1), Београд, 2015, 83-101.

3) „Spinozistic Attribute Anti-Essentialism“, *Belgrade Philosophical Annual*, 26, 2013, 23-36.

4) „Кант и легитимност побуне против владара“, *Theoria* 56(4), Београд 2013, 5-19.

5) „Locke's Anticipation of Idealism“, *Theoria* 55(3), Београд, 2012, 99-112.

6) „The Why of Consciousness, Theoretical Gap and a Double-Aspect Theory of Mind“, *Theoria* 55(1), Београд, 2012, 109-122.

7) „Идеја слободе код Хегела и Шопенхауера“, *Theoria*, 54(2), Београд, 2011, 57-77.

M70 = 6

8) *Спинозизам и савремене теорије о односу духа и тела* (odbranjena doktorska disertacija).

Научно-истраживачки рад кандидата:

Већина радова које је Андрија Шоћ објавио налазе се у категорији М24 (укупно 18 бодова), док се један рад налази у категорији М14 (5 бодова). Уз дисертацију, која носи 6 бодова, кандидат је укупно сакупио 29 бодова:

Диференцијални услов - од првог избора у претходно звањедо избора у звање	Потребно је да кандидат има најмање XX поена, који треба да припадају следећим категоријама:	Неопходно XX=	Остварено
Научни сарадник	Укупно:	16	23+6(M70)=29
Обавезни (1)	M10+M20+M31+M32+M33+M41+M42+M43 +M44+M45+M51+M52+M53+M54	10	M14+M24=23
Обавезни (2)	M11+M12+M21+M22+M23+M24+M31+M41	7	M24=18

Анализа објављених радова

У раду „Идеја слободе код Хегела и Шопенхауера“, Шоћ је предузео да упореди два филозофска система која се обично сматрају веома различитим – Хегелов и Шопенхауеров. Анализирајући њихове основне поставке, Шоћ је прво указао на значајне

сличности које између њих постоје. Иако је Шопенхауер врло често покушавао да се на различите начине дистанцира од Хегела и његове филозофије, испоставиће се да је Шопенхауерово схватање воље и Хегелово схватање апсолутног духа изненађујуће слично у једном важном аспект – односу према појединачним стварима. Јер и воља и апсолутних дух су замишљени тако да се објективизују у феноменалној стварности. Оно по чему се ови системи битно разликују, с друге стране, јесте начин на који третирају слободу индивидуалне воље. Хегел је тако покушао да место за слободу пронађе у политичкој историји, док ју је Шопенхауер схватио као пуко одсуство спољашњих препрека. Шоћ је закључио да је Шопенхауер био доследан када је тврдио да воља не може бити слободна у супстантивном смислу речи, док је Хегел био недоследан када је говорио да човек досеже слободу на одређеном ступњу историјског развоја.

У тексту „The Why of Consciousness, Theoretical Gap and a Double-Aspect Theory of Mind“, Шоћ испитује однос два фундаментална приступа свести – редукционистичког и нередукционистичког. Он хоће да установи на којим се претпоставкама они заснивају, у чему се њихов сукоб тачно састоји, и да ли их је могуће измирити. Шоћ тврди да, због тога што верују кумулативни карактер научног развоја, редукционисти преузимају више обавеза него нередукционисти, због чега су ови други у начелној предности. У последњем делу рада, он се заложио за неонтолошку и нередукционистичку теорију духа која неће хтети да утврди да ли је свест материјална, већ да објасни менталне и физичке феномене.

У раду „Locke’s anticipation of idealism“, Шоћ показује да се неки аспекти Локове филозофије могу разумети као антиципација Кантовог идеализма. У првом делу рада, он је испитао континуитет у схватању супстанције који постоји између тако разноликих филозофских система као што су Аристотелов и Декартов. У другом делу рада, Шоћ је разматрио Локово схватање супстанције, и повукао аналогију између Локовог разликовања сазнатљиве номиналне, и несазнатљиве реалне суштине свати, и Кантовог разликовања појаве и ствари-по-себи, и показао у ком смислу се за прво може рећи да антиципира друго. У последњем делу рада, Шоћ је размотрио Кантово схватање супстанције и тврдио да се оно од ранијих разликује по томе што говор о супстанцији код Канта представља говор о нечему што је део начина на који сазнајемо ствари, али не и начина на који оне постоје по себи.

У раду „Кант и легитимност побуне против суверена“, Шоћ разматра Кантов одговор на питање оправданости побуне грађана против владара једне државе. У првом делу рада он се бави теоријама друштвеног уговора које су претходиле Кантовој – Хобсовом, Локовом и Русоовом. У другом делу, пак, Шоћ анализира став да је свака побуна неоправдана који је Кант заступао у својим политичким списима. Најзад, Шоћ у трећем делу рада, ослањајући се на одломке из Критике моћи суђења, Метафизике морала и „Идеје опште историје усмерене ка стварању светског грађанског поретка“, Шоћ гради алтернативно становиште које би се могло приписати Канту. На то наводи једна формулација категоричког императива која сугерише да треба да се покоравамо ауторитету који има власт над нама, у свему изузев у ономе што се сукобљава са нашом унутрашњом моралношћу. Поред тога, тезе из Кант је веровао да су борбе, сукоби, чак и ратови, нужан део историје човечанства, и да ће бити неопходни, све док људи не дођу у стање просвећености. На основу овога, Андрија Шоћ је закључио да би Кант ипак могао да одобри одређене револуционарне подухвате. Тиме би се Кантова политичка филозофија могла спасити од једне неповољне последице – импликације да каква год била власт, никад и нигде није оправдано збацити је.

У тексту „Spinozistic Attribute Anti-Realism“, Андрија Шоћ испитује традиционалну интерпретацију Спинозине филозофије по којој је овај типичан представник раног модерног реализма, односно заступник тврдње да је супстанција односно Бог заиста нешто што представља метафизичку основу света о којој можемо имати конкретна знања *sub speciae aeternitatis*. Анализирајући однос супстанције, модуса и атрибута из угла прве и друге књиге Спинозине „Етике“, Шоћ указује на плаузибилност алтернативне интерпретације – да Спиноза представља једног од првих заступника антиреализма односно становишта да праву истину о свету не можемо знати непосредно. Испитујући различите дефиниције и поставке Спинозиног главног дела, Шоћ показује да су атрибути – дух и тело – оно преко чега се долази до супстанције. То значи да човек ствари непосредно види из свог угла гледања, односно на основу употребе ограничених сазнајних моћи, што даље значи да нисмо непосредно у стању да увидимо праву природу супстанције, већ о њој можемо само да закључујемо на основу духовних и материјалних феномена које опажамо у свету.

Основни циљ Андрије Шоћа у тексту „Спор око природе Божијих атрибута у средњовековној јеврејској филозофији“ био је да осветли једно, у нашој литератури, недовољно испитано подручје – спор између највећих средњовековних филозофа који су писали из угла Јудаизма. У тексту се пре свега испитују ставови Мајмонида, али и његових следбеника Герсона и Алба. Полазиште ових мислилаца је став да је проблематично Бога схватати као једноставног и јединственог, какако се то у Јудаизму чини. Јер ако је такав, Бог не би могао имати никаква својства, а религијски текстови непрекидно говоре о његовој доброти, свемоћи, свезнању и другим особинама. Испитујући врло комплексна становишта поменутих јеврејских мислилаца, Андрија Шоћ посебну пажњу посвећује Мајмонидовој идеји да Талмуд има више слојева, и да не треба свако да разуме његову суштину. За разлику од већине теолога, Мајмонид је веоравао да божанско биће није ни на који начин персонализовано, да нема ментална стања, планове или емоције, да не може да чује молитве, те да уобичајена пракса верујућих Јевреја нема никакав основ у стварној природи Бога – деперсонализованог ентитета о којем се може говорити само негативно, као ономе што није, а никада позитивно.

Основна тема рада „Kantian Phenomenology of Aesthetic Experience“ је испитивање нужних услова за доношење суда укуса. Указујући на нешто што у Кантовом тексту није увек довољно разјашњено – континуитет између Критике чистог ума и Критике моћи суђења, Андрија Шоћ издваја неколико елемената Кантовог схватања сазнања који играју важну улогу у доношењу суда укуса, а нису експлицитно присутни у трећој Критици – чињеницу да се естетски објекат увек налази у простору и времену, да подлеже активностима продуктивне и репродуктивне уобразиље и да је за опште важење суда укуса неопходна претпоставка о трансценденталној униформности људских сазнајних способности. Уз то, Андрија Шоћ анализира недовољно јасне идеје о продуктивној уобразиљи и слободној игри разума и уобразиље, који у савременој литератури о Канту представљају извор живих дискусија и међусобно неспојивих тумачења.

У докторској дисертацији „Спинозизам и савремене теорије о односу духа и тела“, Андрија Шоћ покушава да одговори на питање да ли Спиноза може да нам каже нешто филозофски интересантно у погледу односа духа и тела. У ту сврху, он детаљно испитује основне поставке Спинозиног система и разматра данас актуелна тумачења његове

филозофије. Основне тезе овог рада, могла би се сумирати на следећи начин. Прво, Андрија Шоћ тврди да уколико је разум, на који се Спиноза позива дефинишући атрибуте, бесконачан, онда није јасно зашто Спиноза никада не говори о више од два атрибута. Наиме, супстанција као бесконачна мора имати бесконачно много атрибута. Сазнајна ограничења људских бића манифестују се у самој нашој неспособности да препознамо више од два атрибута. Поставља се питање не би ли бесконачни разум морао моћи да спозна све атрибуте. С обзиром на то да Спиноза о атрибутима увек говори из перспективе овог ограниченог погледа на ствари, може се закључити да он верује у принципијелно ограничење људских сазнајних моћи. Друго, с обзиром на претходно речено, следи да супстанцију заправо не можемо сазнати независно од атрибута, и од свих њених карактеристика. Ми и не знамо шта она заправо јесте, нити знамо како да два атрибута (мишљење и протежност) припишемо супстанцији каква је она по себи. Ова интерпретација Андрију Шоћа води до неколико увида.

Прво, Спинозина филозофија је плаузибилнија него што би се иначе могло чинити. Пре свега, испоставља се да му се, иначе неприхватљиве, доктрине панпсихизма и инкрементализма неоправдано приписују. Штавише, Андрија Шоћ брани тезу да паралелизам говори о томе како, сваки у свом домену, феномени мишљења и феномени протежности имају различите начине функционисања. Ти домени нису идентични, и због тога једнако грешимо када говоримо о менталним стањима физикалним речником, као што бисмо грешили када бисмо о физичким стањима говорили менталистичким речником.

У последњем делу дисертације, Андрија Шоћ указује на то да је овакво схватање Спинозине филозофије посебно плодно у области филозофије духа. Он покушава да покаже да теорије о односу духа и тела (посебно оне редукционистичке) обично усвајају исувише оптимистичне ставове о будућим научним успесима, као и релативно спорне претпоставке о томе шта резултати научних истраживања говоре о природи менталног. Затим, аутор тврди да такав проблем не постоји у антиреалистичкој теорији двоструког аспекта. С обзиром на то да се Спиноза може интерпретирати као антиреалиста, а стога и нередукциониста, закључује Шоћ, његов систем можемо искористити и као основ за формулисање једне савремене и плаузиблине теорије о односу духа и тела.

ЗАКЉУЧАК

Пошто је прегледала приложене радове Др Андрије Шоћа, Комисија је установила да они у погледу свог броја, категоризације и стручног квалитета у потпуности задовољавају прописане критеријуме за стицање звања научног сарадника у области друштвено-хуманистичких наука, које су прописали Закон о научноистраживачкој делатности („Службеник гласник Републике Србије”, број 110/2005, 50/2006 – исправка, 18/2010 и 112/2015), Правилник о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научно-истраживачких резултата истраживача („Службеник гласник Републике Србије“, број 24/16) и Статут Филозофског факултета Универзитета у Београду. Поред тога што је испунио све законом прописане услове, Др Шоћ је израстао у поузданог истраживача и предавача, написао је низа добрих радова и млад стигао до првог међународног признања. Он се годинама бавио највећим ауторима класичне филозофије, и истовремено пратио савремена збивања. Иако је тежиште његових истраживања на историји филозофије, писао је и о темама из естетике и савремене политичке филозофије. Његови текстови су јасни, промишљени и писани класичним стилем. Др Шоћ је показао истрајност у раду и посвећеност струци, и заслужио је да буде унапређен у звање научног сарадника. **Комисија због тога са великим задовољством предлаже изборном већу Филозофског факултета у Београду да др Андрију Шоћа изабере у звање научног сарадника за ужу научну област филозофија у области друштвено-хуманистичких наука.**

У Београду, 09. октобра 2016.

доц. др Иван Вуковић

проф.др Милош Арсенијевић

др Предраг Милидраг